

AFVALBELEIDSPLAN 2016 – 2020

'Alkmaar van afval
naar grondstof'

Contact

Stadswerk072 NV
Herculesstraat 71
1812 PE Alkmaar

Centraal meldnummer 14 072
Internet stadswerk072.nl
E-mail info@stadswerk072.nl

 @STADSWERK072

STADSWERK 072

WWW.STADSWERK072.NL

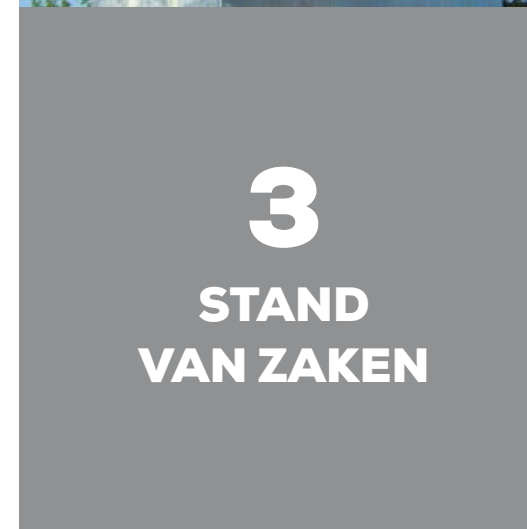
INHOUD

1 Samenvatting	4
2 Inleiding.....	6
3 Stand van zaken	8
4 Ontwikkelingen en trends.....	10
5 Beleidsvisie en strategie	14
6 Realisatie	16
6.1 Hoe gaan we de doelen realiseren?.....	16
6.2 Restafval	17
6.3 Groente Fruit & Tuinafval.....	19
6.4 Plastic- / metalen verpakkingen en drankkartons.....	20
6.5 Papier & karton	20
6.6 Glas	21
6.7 Kleine elektrische apparaten.....	22
6.8 Grof afval	22
6.9 Communicatie.....	23
6.10 Wijkgericht	24
7 Financiën	26
8 Jaarlijkse rapportage en evaluatie	28
Bijlage 1: Financiële effecten	30

1 SAMENVATTING

2 INLEIDING

3 STAND VAN ZAKEN

4 ONTWIKKE- LINGEN EN TRENDS

5 BELEIDSVISIE EN STRATEGIE

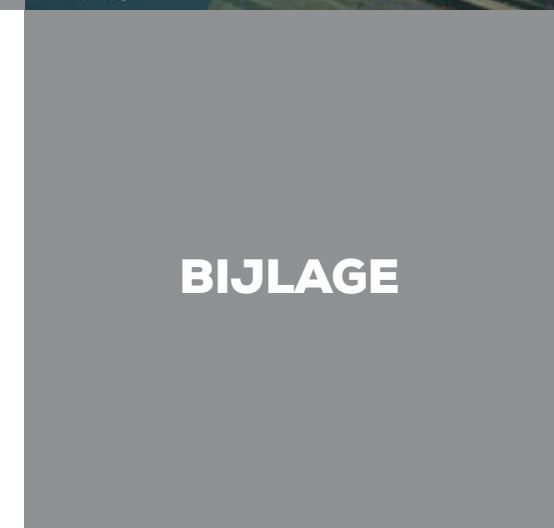
6 REALISATIE

7 FINANCIËN

8 JAARLIJKSE RAPPORTAGE EN EVALUATIE

BIJLAGE

HOOFDSTUK 1

SAMENVATTING

De uitvoering van het afvalbeleidsplan 2010-2014 is afgerond. De uitgevoerde maatregelen hebben geleid tot een betere bedrijfsvoering en toegenomen efficiency tegen lage kosten. Het afvalscheidings- percentage is gestegen maar de doelstelling van 53% is nog niet gehaald.

In het nieuwe rijksbeleid is een scheidingsresultaat van 75% in 2020 opgenomen, gecombineerd met een vermindering van de hoeveelheid restafval naar 100 kg per inwoner per jaar in 2020.

Alkmaar kiest met dit beleidsplan voor een realistische doelstelling: van 48% afvalscheiding nu naar 60% over vier jaar, 75% blijft het doel voor de langere termijn.

Voorgesteld wordt om het omgekeerd inzamelen in de komende planperiode wijk voor wijk over alle laagbouwwijken uit te rollen. Bij hoogbouw wordt afvalscheiden vergemakkelijkt door het plaatsten van containers voor glas en PMD en papier. Voor gft zullen wij enkele kleinschalige pilots starten om samen met bewoners van de hoogbouw de hoeveelheid gft in het restafval terug te dringen.

- Het vorige beleidsplan is grotendeels uitgevoerd, heeft de kosten laag gehouden en een eerste stap gezet in een betere afvalscheiding
- Nieuwe landelijke doelstellingen en hogere verbrandingskosten vragen om een trendbreuk
- Alkmaar kiest voor een haalbare en realistische doelstelling van 60% afvalscheiding in 2020
- 75% afvalscheiding is de doelstelling voor op de langere termijn (2030), er vanuit gaande dat technologische ontwikkelingen hierbij helpen
- Gekozen wordt voor een wijkgerichte aanpak met milieustraten bij hoogbouw en omgekeerd inzamelen bij laagbouw
- Alle maatregelen gaan vergezeld van een gerichte communicatiecampagne

▶ HOOFDSTUK 2

INLEIDING

In 2009 heeft de gemeenteraad van Alkmaar het afvalbeleidsplan 2010-2014 vastgesteld. De uitvoering hiervan is voortvarend ter hand genomen. Dit heeft geleid tot een betere bedrijfsvoering en toegenomen efficiency tegen lage kosten. Het afvalscheidings- percentage is gestegen maar (nieuwe) scheidingsdoelstellingen worden nog niet gehaald.

Het verlopen van het vorige plan, de fusie tussen Alkmaar, Graft-De Rijp en Schermer en de nieuwe landelijke doelstellingen zijn aanleiding voor het opstellen van dit nieuwe afvalbeleidsplan.

HOE IS HET BELEIDSPLAN TOT STAND GEKOMEN

Dit plan is op interactieve wijze tot stand gekomen. Meer dan 1000 bewoners zijn geraadpleegd met behulp van een bewonersonderzoek. Gevraagd is naar de inspanningen die men nu al levert, de bereidheid om afval te scheiden en welke ondersteuning nodig is.

Op basis van de resultaten van het bewonersonderzoek, ervaringen vanuit de huidige praktijk, de evaluatie van het vorige beleidsplan, de resultaten van de Benchmark Huishoudelijk Afval (BMHA) en het landelijke beleid en landelijke wet- en regelgeving is een startnotitie opgesteld. Deze startnotitie is ter opiniërende bespreking voorgelegd aan de raadscommissie. Op basis van deze bespreking is de notitie vervolgens uitgewerkt tot het voorliggende plan.

Tijdens de bespreking van de startnotitie heeft de raad zich uitgesproken voor wijkgerichte aanpak en aandacht gevraagd voor goede communicatie, voorlichting en bewustwording. Een meerderheid was positief over het gemeentebreed uitrollen van omgekeerd inzamelen.

De commissie heeft verzocht om voor vaststelling van het beleidsplan een avond te organiseren voor wijk en buurtverenigingen en bewonersondernemingen. Deze avond heeft plaatsgevonden. Ook hier werd aangedrongen op goede communicatie en voorlichting en werd aandacht gevraagd voor bewustwording. Ook werd verzocht om betere dienstverlening op gescheiden stromen, zoals het aan huis inzamelen van PMD. Tenslotte werd verzocht om bewoners te betrekken bij de uitvoering van het beleidsplan.

- Dit plan is op interactieve wijze tot stand gekomen
- Communicatie, voorlichting en bewustwording zijn belangrijke onderwerpen
- Bewoners moeten worden betrokken bij de uitvoering
- Meer dienstverlening op gescheiden stromen, zoals omgekeerd inzamelen, wordt toegejuicht

HOOFDSTUK 3

STAND VAN ZAKEN

UITVOERING AFVALBELEIDSPLAN 2010 -2014

Het vorige afvalbeleidsplan richtte zich op het verhogen van de afvalscheiding en het verbeteren van de bedrijfsvoering. In het plan zijn 19 concrete maatregelen geformuleerd om de doelstellingen te behalen. Deze zijn praktisch allemaal uitgevoerd.

Zo heeft het Regio Recycle Punt een nieuwe inrichting gekregen, waardoor de (verkeers)veiligheid, de doorstroming en de tevredenheid van de bezoekers zijn gestegen.

Door de invoering van zijbelading is de fysieke belasting van de medewerkers verminderd en de efficiency verhoogd.

De plaatsing van ondergrondse containers in de binnenstad en spoorbuurt is afgerond. Het openscheuren van vuilniszakken door meeuwen behoort hiermee tot het verleden.

De uitvoering van de projecten is binnen de begroting gebleven en heeft geleid tot een toegenomen efficiency en laag blijvende kosten. De doelstelling van 53% afvalscheiding is niet gehaald, maar het percentage is wel duidelijk gestegen van 41 % in 2009 naar 48% in 2014.

PROEF OMGEKEERD INZAMELEN

Nadat in 2012 geconstateerd werd dat de doelstelling van 53% afvalscheiding waarschijnlijk niet gehaald zou worden is besloten om een proef met 'omgekeerd inzamelen' in de Operawijk te starten.

In deze wijk werd het GFT en restafval voorheen aan huis ingezameld. Oud papier en karton werden in dozen aan de weg gezet. Voor de proef is deze inzameling gewijzigd. De grijze rolemmer werd voor het plastic verpakkingsafval bestemd, de groene rolemmer bleef voor het GFT bestemd en de bewoners kregen een extra blauwe rolemmer voor oud papier en karton. Het restafval diende men weg te brengen naar ondergrondse containers in de wijk.

Uit afval-sorteeranalyses blijkt dat de hoeveelheid restafval tijdens de proef is afgenomen met 16%. Omgerekend wordt er per persoon 8 kg plastic en 13 kg papier per jaar meer ingezameld dan vóór de proef. De proef laat duidelijk zien dat de afvalscheiding verbetert maar dat er meer nodig is om een aanzienlijk hoger scheidingspercentage te halen.

WAAR STAAT ALKMAAR NU?

- Het grootste deel van de voorgestelde maatregelen uit het vorige plan is uitgevoerd
- De efficiency is verhoogd en de kosten zijn laag gebleven
- Het afvalscheidingspercentage is in de beleidsperiode gestegen, maar de doelstelling van 53% is nog niet gehaald

HOOFDSTUK 4

ONTWIKKELINGEN EN TRENDS

LANDELIJK BELEID: VAN AFVAL NAAR GRONDSTOF

Het restafval bestaat nu nog voor een groot deel uit waardevolle grondstoffen die beter hergebruikt dan, zoals nu het geval is, verbrand kunnen worden. Denk aan plastic, papier, gft, glas, textiel of andere materialen. Ingezamelde grondstoffen leveren bovendien vaak geld op, terwijl verbranden steeds duurder wordt. Als we niets veranderen aan de huidige situatie, zal de afvalstoffenheffing onherroepelijk verder stijgen.

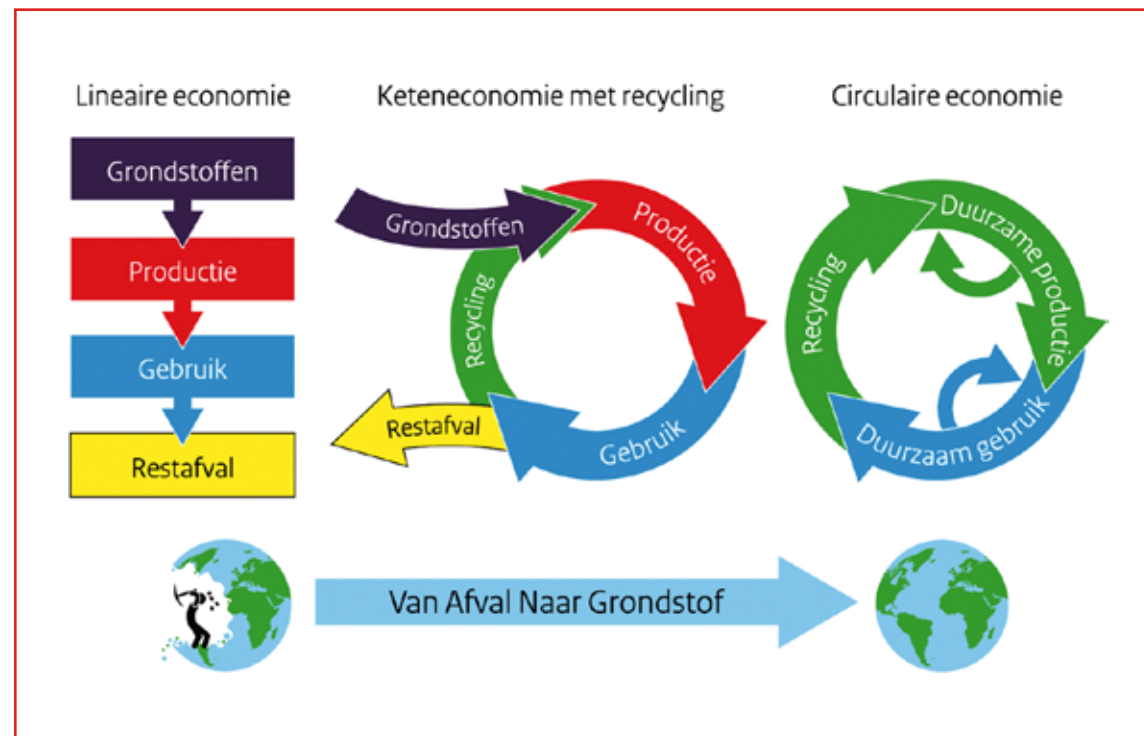
Bovendien worden grondstoffen steeds schaarser en daarmee ook steeds waardevoller. Als gevolg hiervan vindt er (landelijk en internationaal) een omslag in denken plaats. Huishoudelijk afval wordt niet meer (alleen) gezien als een negatief bijeffect van de consumptiemaatschappij maar voor een groot deel ook als economisch waardevolle grondstof.

Deze omslag in het denken 'van afval naar grondstoffen' wordt ook wel geduid als de omslag van een lineaire naar een circulaire economie (zie figuur 1). De circulaire economie is een economisch systeem dat de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen en het behoud van natuurlijke hulpbronnen als uitgangspunt neemt. Met het Rijksprogramma Van Afval Naar Grondstof (VANG) spant het kabinet zich in om de transitie naar een circulaire economie in Nederland te stimuleren. Daarbij is de ambitie voor afvalscheiding gesteld op 75% in 2020. Ten opzichte van de huidige situatie betekent dit een halvering van de hoeveelheid huishoudelijk restafval. Deze doelstelling is nader uitgewerkt naar 100 kg per inwoner.

Het (landelijke) beleid is gericht op het zo veel als mogelijk reduceren van de hoeveelheid restafval, door preventie én het scheiden van grondstoffen. Door het reduceren van het restafval worden tevens (dure) afvalverbrandingskosten vermeden. Het mes snijdt dus aan twee kanten: een betere milieuprestatie (betere afvalscheiding, meer grondstoffen) leidt tot lagere kosten.

WELKE ONTWIKKELINGEN ZIJN ER?

- Het landelijk beleid richt zich op afvalscheiding en hergebruik
- Er zijn verschillende projecten om afvalscheiding te verbeteren
- De kosten voor sorteren en verbranden stijgen, voor gescheiden grondstoffen worden vergoedingen uitgekeerd

Figuur 1. Transitie van lineaire naar circulaire economie

VERBRANDINGSBELASTING VERSUS OPBRENGST GRONDSTOFFEN

De kosten voor het sorteren en verbranden van afval nemen steeds verder toe. Op 1 januari 2015 heeft de rijksoverheid een belasting op het verbranden van afval ingevoerd van €13,- per ton. Afval dat wordt gerecycled wordt niet belast. De belasting heeft als doel om de afvalscheiding te stimuleren. Tegelijkertijd is te verwachten dat door de betere scheidingspercentages de opbrengsten van herbruikbare stoffen alleen maar toenemen. Investerings in gescheiden afvalinzameling kunnen zich op de duur dus terugverdienen.

HOOGBOUW

Er is een landelijk project gestart voor de verbetering van de afvalscheiding bij de hoogbouw. Hierbij worden complete mini-milieustraatjes in de wijk gecreëerd waar zowel gft, kunststof, papier en restafval kunnen worden weggegooid. Daarnaast wordt er onderzocht of nieuwe veelbelovende manieren van afvalscheiding bij de hoogbouw kunnen worden ontwikkeld. Zo loopt er momenteel een proef bij Sortiva voor het nascheiden van afval afkomstig van de hoogbouw. Men maakt hiervoor gebruik van een sorteermachine, die al langer in gebruik is voor het scheiden van grof huisvuil. De eerste resultaten zijn veelbelovend.

TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELINGEN

Naast voorzieningen en communicatie zijn technologische ontwikkelingen onontbeerlijk om de doelstelling voor meer hergebruik te behalen. Een belangrijke ontwikkeling van het afgelopen jaar was de mogelijkheid om Plastic, Metalen verpakkingen en Drankkartons (PMD) gezamenlijk in te zamelen en na afloop in deelfracties te scheiden voor hergebruik. Alkmaar is medio 2015 gestart met het gezamenlijk inzamelen van PMD. Dergelijke ontwikkelingen ondersteunen direct positief het afvalscheidingspercentage. Alkmaar probeert met hulp van de HVC zoveel mogelijk aan te haken bij nieuwe ontwikkelingen. Zo neemt Alkmaar in 2016 deel aan de proef '100-100-100', waarbij 100 gezinnen de uitdaging krijgen om in 100 dagen 100 procent afvalvrij door het leven te gaan.

HOOFDSTUK 5

BELEIDSVISIE EN STRATEGIE

MILIEUDOELSTELLING

Zoveel mogelijk hergebruik van grondstoffen wordt het speerpunt voor de toekomst. Alkmaar kiest voor een haalbare en realistische doelstelling van 60% afvalscheiding in 2020. Dit komt neer op ongeveer 180 kg restafval per inwoner per jaar. Alkmaar zal zich blijven richten op landelijke doelstelling van 75% op de langere termijn. Zodra er nieuwe technieken zijn ontwikkeld of er nieuwe inzichten zijn ontstaan zal worden gekeken of deze succesvol zijn toe te passen in Alkmaar.

DIENSTVERLENING

Alkmaar blijft streven naar een hoog serviceniveau voor haar inwoners op het gebied van afvalinzameling. Op dit moment is de dienstverlening op ongescheiden restafval hoger dan op de herbruikbare stoffen (restafval wordt veelal aan huis opgehaald, herbruikbare stoffen moet men wegbrengen). Om de doelstelling op het gebied van afvalscheiding te realiseren zal er echter een verschuiving van de service moeten plaatsvinden. De service op het gebied van herbruikbare stoffen (met name gft, kunststof en papier) zal worden verhoogd. Bijvoorbeeld door het vergroten van de breng- of haalmogelijkheden, kortere afstanden etc. Tegelijkertijd kan de service op restafval worden verlaagd. Bijvoorbeeld door verlaging van de inzamelfrequentie of het zogenoemde 'omgekeerd inzamelen'.

KOSTEN

Alkmaar behoort tot de gemeenten met de laagste afvalstoffenheffing van Nederland. Een efficiënte inzameling heeft geleid tot een hoog voorzieningen- en serviceniveau tegen lage kosten. Alkmaar streeft ernaar om deze kosten laag te houden. Investeringskosten die nodig zijn om de afvalscheiding te verhogen verdienen zich later terug door lagere verbrandingskosten voor het restafval.

REGIE

Er worden 4 regie-aspecten onderscheiden binnen afvalbeleid: beleidsregie (beleidsvoering), burgerparticipatie (burgergerichtheid), informatiesturing (bijsturing op basis van managementinformatie) en opdrachtgeversregie (aansturing van de uitvoering). Met name op het gebied van burgergerichtheid en informatiesturing zal Alkmaar zich in de komende jaren meer inzetten door het betrekken van bewoners bij de uitvoering en het op orde krijgen van het beheersysteem.

BELEIDSVISIE

- Scheiding en hergebruik van grondstoffen door verschuiving van service
- Een realistische doelstelling van 60% afvalscheiding in 2020 en 75% op de langere termijn
- Geen of slechts geringe stijging van de kosten

HOOFDSTUK 6

REALISATIE

In dit hoofdstuk worden verschillende maatregelen of acties genoemd die een bijdrage kunnen leveren aan het bereiken van de doelstellingen.

ALGEMENE MAATREGELEN 2016-2020

- Uit de benchmark blijkt dat er grote verschillen bestaan in milieuresultaat en kosten tussen vergelijkbare gemeenten. De komende planperiode blijven wij zoeken naar best practices, bewezen technieken van andere gemeenten die direct toepasbaar zijn.
- Samenwerking met HVC en andere gemeenten, bijvoorbeeld bij de proeven met nascheiding bij hoogbouw en communicatieve trajecten als '100-100-100'
- Samenwerking met gemeente Langedijk bij de aanleg van een nieuwe milieustraat op industrieterrein Breekland.
- Milieustraten bij verenigingen, vanaf 2016 bieden we verenigingen en scholen de mogelijkheid om tegen een vergoeding kleine elektrische apparatuur, papier, frituurvet en textiel in te zamelen.
- Nascheiding, hoewel bronscheiding altijd de voorkeur heeft zal Alkmaar in samenwerking met HVC bekijken welke resultaten met een aparte inzamelronde in de binnenstad en nascheiding kunnen worden behaald.

6.2 RESTAFVAL

- 60% afvalscheiding betekent een daling van 235 kg restafval per inwoner per jaar naar 180 kg restafval per inwoner per jaar
- In 2016, 2017, 2018 en 2019 zal wijk voor wijk omgekeerd inzamelen worden ingevoerd in alle laagbouw wijken van Alkmaar
- Bij hoogbouw waar mogelijk restafvalcontainers vervangen door containers voor herbruikbare stoffen

De doelstelling van 60% afvalscheiding in 2020 komt neer op ongeveer 180 kg restafval per inwoner per jaar. Dat betekent een reductie van 55 kg ten opzichte van 2014. Uit de sorteeranalyse die in 2015 is gehouden blijkt dat er nog ongeveer 75 kg gft, 35 kg PMD en 25 kg papier in het restafval zit. Met bijvoorbeeld een halvering van deze hoeveelheden is de doelstelling dus ruimschoots gehaald.

6.1 HOE GAAN WE DE DOELEN REALISEREN?

- Omgekeerd inzamelen bij laagbouw wordt de norm
- Bij hoogbouw worden milieustraten voor herbruikbare stoffen gerealiseerd
- Communicatie- en informatievoorziening gericht op bewustwording

MAATREGELEN BIJ DE LAAGBOUW

In wijken met laagbouw worden betere scheidingsresultaten behaald dan in andere bebouwingstypen. Doordat bewoners van laagbouwwoningen over het algemeen voldoende ruimte voor het gebruik van minicontainers scheiden zij relatief goed. Om de afvalscheiding hier verder te verhogen moet ook hier worden ingezet op gemak.

Omgekeerd inzamelen is een beproefde methode om het scheidingspercentage te verhogen. De grondstoffen worden aan huis opgehaald, restafval brengen bewoners zelf naar verzamelcontainers. Een andere mogelijkheid is om ook het restafval aan huis op te halen. Bewoners krijgen dan 4 containers aan huis. Als uitgangspunt wordt er voor gekozen om restafval met verzamelcontainers in te zamelen ('rest op afstand'). Een 4e rolcontainer is een oplossing voor bijvoorbeeld het buitengebied.

Uit de proef in de Alkmaarse Operawijk blijkt dat enkel een wijziging van het inzamelsysteem nog geen gegarandeerd resultaat geeft. Informatiecampagnes gericht op het vergroten van de kennis en bewustwording van de bewoners en het inzetten van bijvoorbeeld afvalcoaches zijn noodzakelijk om een optimaal resultaat te verkrijgen.

Om de doelstelling in 2020 te realiseren wordt het omgekeerd inzamelen in de komende planperiode over alle laagbouwwijken uitgerold. Dit zal wijk voor wijk gebeuren verspreid over de komende 4 jaar, zodat begin 2020 in al deze wijken omgekeerd inzamelen een feit is. Een continue en terugkerende informatiecampagne moet hier onderdeel van uit maken.

MAATREGELEN BIJ DE HOOGBOUW

Om het voor bewoners van de hoogbouw gemakkelijker te maken om hun afval gescheiden in te leveren, worden er containers geplaatst voor glas, PMD en papier. De locaties worden bepaald op basis van de nabijheid van hoogbouw, hoeveelheid alternatieven in de buurt en bereikbaarheid van de inzamelwagens. Nieuwe containers worden zoveel als mogelijk bij bestaande containers geplaatst. Op dit moment vindt de inzameling van restafval bij de hoogbouw plaats met ondergrondse containers. Waar mogelijk worden deze vervangen door containers voor herbruikbare stoffen en/of opgenomen in te realiseren milieustraten.

6.3 GROENTE FRUIT & TUINAFVAL

- Het restafval van een inwoner van Alkmaar bestaat jaarlijks gemiddeld uit bijna 75 kg GFT op een totaal van 235 kg
- Meer communicatie en voorlichting over GFT bij de laagbouw
- GFT inzameling bij de hoogbouw is een uitdaging. Buurtgerichte pilots met veel aandacht voor draagvlak zullen worden uitgevoerd

Het GFT vormt de grootste fractie van de hoeveelheid herbruikbare materialen die nog in het restafval zit. Het aanzienlijk terugdringen van deze hoeveelheid heeft dus een groot effect op het afvalscheidingspercentage. Het gescheiden ingezamelde gft in Alkmaar wordt namelijk omgezet in biogas en compost. De grootste uitdaging bij het gft ligt in de hoogbouw, waar verhoudingsgewijs het meeste gft in het restafval zit. Maar ook bij de laagbouw is nog veel winst te behalen.

MAATREGELEN BIJ DE LAAGBOUW

GFT wordt bij de laagbouw al huis-aan-huis ingezameld. Uit de sorteeraanlyse blijkt dat er evengoed nog gemiddeld ruim 50 kg per inwoner per jaar gft in het restafval zit bij de laagbouw. Een gerichte communicatie campagne die periodiek wordt herhaald moet worden ingezet om deze hoeveelheid terug te brengen.

MAATREGELEN BIJ DE HOOGBOUW

Ruim een derde van het restafval van de hoogbouw bestaat uit gft: zo'n 120 kg per inwoner per jaar. Dit bestaat natuurlijk hoofdzakelijk uit voedselresten (groente en fruit) en nauwelijks uit tuinafval. Met deze hoeveelheid en de beperkte mogelijkheden van bewoners om dit afval apart te houden (o.a. in verband met stankoverlast) is dit één van de grote uitdagingen van het afvalbeleid. Op veel plaatsen in Nederland is de inzameling van GFT bij hoogbouw gestaakt in verband met de beperkte opbrengst en/of een te hoge vervuilingsgraad. Wij zullen daarom in de komende jaren enkele kleinschalige en buurgerichte pilots starten waarbij samen met bewoners gekeken wordt op welke manier de hoeveelheid GFT in het restafval kan worden terug gedrongen. Hierbij zal extra aandacht worden besteed aan draagvlak en bewustwording.

6.4 PLASTIC VERPAKKINGEN, METALEN VERPAKKINGEN EN DRANKKARTONS (PMD)

- Huis aan huis inzamelen van PMD bij laagbouwwoningen door de invoering van omgekeerd inzamelen
- Plaatsing van ondergrondse PMD containers in milieustraten bij de hoogbouw

In 2009 is gestart met het apart inzamelen van plastic ten behoeve van hergebruik. In juni 2015 is gestart met de gecombineerde gezamenlijke inzameling van plastic, metalen en drankkartons. Gemiddeld zit er jaarlijks nog ongeveer 35 kg PMD per inwoner van Alkmaar in het restafval. In volumepercenten is dit ongeveer 45%. Het neemt dus veel ruimte in beslag in de rolemmer.

MAATREGELEN BIJ DE LAAGBOUW

Zoals eerder aangegeven wordt voorgesteld om komende planperiode het omgekeerd inzamelen over alle laagbouwwijken uit te rollen. Dit betekent dat herbruikbare grondstoffen, dus ook PMD aan huis worden opgehaald.

MAATREGELEN BIJ DE HOOGBOUW

Nabij hoogbouwlocaties worden er containers geplaatst voor PMD, al dan niet gecombineerd met papier en of glas. De locaties worden bepaald op basis van de nabijheid van hoogbouw, hoeveelheid alternatieven in de buurt en bereikbaarheid van de inzamelwagens. Nieuwe containers worden zoveel als mogelijk bij bestaande containers geplaatst.

6.5 PAPIER & KARTON

- Huis-aan-huis inzamelen van papier bij laagbouwwoningen door de invoering van omgekeerd inzamelen
- Plaatsing van ondergrondse papiercontainers in milieustraten bij de hoogbouw

In 2009 is gestart met het huis-aan-huis inzamelen van papier en karton met de blauwe rolemmer bij de laagbouw. Acceptatie vond plaats op basis van vrijwilligheid.

Ongeveer 60% van de huishoudens heeft hier inmiddels een blauwe rolemmer. De hoeveelheid papier in het restafval per inwoner bij de laagbouw (17 kg) is aanzienlijk lager dan bij de hoogbouw (49 kg).

MAATREGELEN BIJ DE LAAGBOUW

Zoals eerder aangegeven wordt in de komende planperiode het omgekeerd inzamelen over alle laagbouwwijken uitgerold. Dit betekent dat nu ook de overige 40% van de huishoudens een blauwe rolemmer voor papier krijgt, zodat bij alle huishoudens huis-aan-huis papier wordt ingezameld.

MAATREGELEN BIJ DE HOOGBOUW

Nabij hoogbouwlocaties worden containers geplaatst voor papier, al dan niet gecombineerd met PMD en of glas. De locaties worden bepaald op basis van de nabijheid van hoogbouw, hoeveelheid alternatieven in de buurt en bereikbaarheid van de inzamelwagens. Nieuwe containers worden zoveel als mogelijk bij bestaande containers geplaatst.

6.6 GLAS

- Plaatsing van ondergrondse glascontainers in milieustraten nabij de hoogbouw
- Specifiek op glas gerichte communicatiecampagne om de hoeveelheid glas in het restafval verder te reduceren

Ondanks het feit dat de meeste bewoners glas gescheiden inleveren zit er jaarlijks toch nog ruim 10 kg glas per inwoner in het restafval. Bij de inrichting van de milieustraten nabij de hoogbouw worden ook extra glascontainers geplaatst als dit niet tot teveel (geluids-)overlast leidt.

Daarnaast zal er een specifiek op glas gerichte communicatiecampagne worden gevoerd met als doel de hoeveelheid glas in het restafval verder te reduceren. Hierbij zal zoveel mogelijk gebruik gemaakt worden van landelijke beschikbaar informatiemateriaal.

6.7 KLEINE ELEKTRISCHE APPARATEN

- Bij voldoende gebruik uitbreiding van het aantal containers voor kleine elektrischte apparaten

Eind 2015 zijn op een vijftal locaties containers geplaatst waar inwoners de mogelijkheid hebben om kleine elektrische apparaten zoals oude opladers, telefoons, scheerapparaten, mixers, etc. in te leveren. Als de containers voldoen zullen ze op termijn ook op andere locaties in de gemeente worden geplaatst.

6.8 GROF AFVAL

- Verder verhogen van de brengmogelijkheden bij het Regio Recycle Punt
- Verhogen van de brengmogelijkheid door samenwerking met gemeente Langedijk
- Mogelijk beperken van de service op het aan huis ophalen van grof afval

REGIO RECYCLE PUNT

Naar aanleiding van het vorige beleidsplan is het Regio Recycle Punt geoptimaliseerd. Dit heeft geleid tot een volledige nieuwe inrichting. Hierdoor is de (verkeers)veiligheid, de doorstroming en de tevredenheid van de bezoekers gestegen. Het door inwoners zelf brengen van grofvuil naar het Regio Recycle Punt is gewenst omdat dit een betere kwaliteit herbruikbare grondstoffen levert en ook in financieel opzicht gunstiger is dan aan huis ophalen. Daarom zal in eerste instantie worden gekeken om de brengmogelijkheden te vergroten, bijvoorbeeld door het verruimen van de openingstijden of de acceptatieregels. Voorlopig blijven we de inwoners van Starnmeer en Markenbinnen de mogelijkheid bieden om gebruik te blijven maken van de afvalstraat Molletjesveer.

SAMENWERKING MET LANGEDIJK

Gemeenten Langedijk en Alkmaar willen samen gebruik gaan maken van de nieuw aan te leggen milieustraat op industrieterrein Breekland. Voor de inwoners van Alkmaar-Noord betekent dit een betere mogelijkheid om het grof afval maar ook ander afval (gescheiden) in te leveren. De afspraken hierover zullen in 2016 verder worden uitgewerkt. De effecten van deze samenwerking zijn nog niet verwerkt in dit plan.

OPHALEN AAN HUIS

Het aan huis ophalen van grofvuil is een relatief kostbare service waarbij het bovendien minder gemakkelijk is om de grondstoffen te scheiden. Een strenger beleid voor het aan huis ophalen van grof huishoudelijk afval stimuleert inwoners extra om grof huishoudelijk afval (gescheiden) naar het Regio Recycle Punt te brengen. Daarom zal aansluitend op het mogelijk verruimen van de brengmogelijkheden worden bezien of de regels voor het halen strenger kunnen worden, bijvoorbeeld door verlaging van de frequentie.

6.9 COMMUNICATIE

- Maatregelen gaan altijd vergezeld van communicatiecampagne
- Bewoners regelmatig informeren over nut en noodzaak en behaalde resultaten

Uit het gehouden bewonersonderzoek blijkt dat 80% van de inwoners vindt dat de gemeente mag vragen om meer afval te scheiden. Informatie en communicatie wordt als belangrijk punt genoemd om het recyclegedrag te beïnvloeden. Waarom afval scheiden? Wat mag er precies in de plasticcontainer? Wat gebeurt er eigenlijk met de gescheiden materialen. Om het scheidingsgedrag van bewoners te beïnvloeden is communicatie dus een belangrijk instrument. Daarom zal de uitvoering van de in dit plan genoemde maatregelen altijd vergezeld worden van een doelgerichte communicatiecampagne. Het is van belang om de wensen en ideeën van bewoners in beeld te hebben en bewoners 'mee te nemen' bij de uitvoering.

Omdat wijken onderling grote verschillen kunnen vertonen zal vooraf per wijk een beschrijving worden gemaakt waardoor de communicatie specifiek op de aanwezige doelgroepen kan worden afgestemd.

Naast algemene voorlichtingscampagnes, of bijvoorbeeld informatie over specifieke maatregelen of afvalstromen zijn er nog tal van mogelijkheden om de bewustwording van inwoners te beïnvloeden. Hierbij kan gedacht worden aan inzet van sociale media, lespakketten of – programma's voor (basis)scholen, het presenteren van scheidingsgegevens per wijk met matrixborden of via een website of bijvoorbeeld het per wijk kunnen sparen van punten waarmee een voorziening, bijvoorbeeld een speeltoestel, kan worden verkregen. Ook moet er voldoende aandacht zijn voor het communiceren over de behaalde resultaten

COMMUNICATIESTRATEGIE

Vooraf aan het begin van de uitvoering van dit plan zal er extra aandacht nodig zijn voor communicatie. Daarom wordt er voor 2016 extra budget voor communicatie aangevraagd en zal er een communicatiestrategie op basis van bovenstaande punten worden uitgewerkt. Ook in de jaren erna is extra communicatiebudget noodzakelijk om de bewustwording op het juiste niveau te krijgen en daarna te houden.

100-100-100

In het oosten van het land is ervaring opgedaan met een proef om mensen optimaal aan te zetten tot het afvalscheiding. Dit project is bekend onder de naam 100-100-100. De uitdaging was om 100 mensen, 100 dagen lang, 100% afvalvrij te laten leven. Maximaal afval scheiden dus, waardoor er zo min mogelijk restafval overblijft. Het project is succesvol gebleken en heeft geleid tot veel draagvlak en enthousiasme bij de bewoners, politici en journalisten. Ook heeft het project veel media-aandacht getrokken. De HVC heeft het initiatief genomen om dit project bij zoveel mogelijk van haar aandeelhouders in te zetten en in april 2016 met een grote groep gemeenten 100-100-100 te starten. Alkmaar zal hier aan deelnemen. Het project sluit goed aan bij de vaststelling van dit beleidsplan en zal veel aandacht genereren voor het thema afvalscheiding.

6.10 WIJKGERICHT

- Bewoners bepalen mee
- Wijkgerichte communicatie voor, tijdens en na maatregelen

SAMEN MET BEWONERS

De wijkgerichte uitwerking van dit plan zal in overleg met de bewoners van de wijken plaatsvinden. Bijvoorbeeld bij de locatiekeuze voor het plaatsen van containers. Dit overleg kan worden vormgegeven door het organiseren van bewonersavonden, het houden van een enquête of door overleg met bijvoorbeeld wijkverenigingen of bewonersondernemingen. Ook het instellen van een klankbordgroep is een mogelijkheid.

WIJKGERICHTE COMMUNICATIE

Communicatie en informatie is niet alleen belangrijk in de aanloop naar het nemen van maatregelen. Ook na de uitvoering is het van belang om bewoners te informeren. Bijvoorbeeld over de behaalde resultaten. Ook op vragen, onduidelijkheden of wensen van bewoners over uitvoering in de praktijk moet adequaat gereageerd worden om het draagvlak te behouden en de resultaten te verbeteren.

HOOFDSTUK 7

FINANCIËN

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

In bijlage 1 is een financiële doorrekening gemaakt van de twee belangrijkste voorgestelde maatregelen: milieustraten bij hoogbouw en omgekeerd inzamelen bij laagbouw. Voor deze laatste zijn twee varianten doorgerekend: omgekeerd inzamelen met 'rest op afstand' en omgekeerd inzamelen met een vierde rolemmer. Bij de uitvoering van dit plan kan per wijk bekeken worden wat de meest gewenste variant is, afhankelijk van onder andere de ruimte in de wijk en het draagvlak bij de bewoners.

Voor de invoering van omgekeerd inzamelen bij de laagbouw en milieustraten bij de hoogbouw voor de rest van Alkmaar wordt in dit plan uitgegaan van invoering gespreid over 4 jaar (2016, 2017, 2018 en 2019) zodat het in 2020 volledig is ingevoerd.

Communicatie, informatie en voorlichting zijn onontbeerlijk om de maatregelen succesvol te laten zijn. Daarom wordt voorgesteld om het eerste jaar €100.000, het tweede jaar €75.000 de jaren erna tijdens de uitrol van omgekeerd inzamelen €50.000 en daarna €30.000 per jaar uit te trekken voor communicatie en informatie specifiek gericht op het verhogen van het afvalscheidingspercentage.

EFFECT OP DE AFVALSTOFFENHEFFING

Uit de berekening blijkt dat voor beide varianten in eerste instantie extra kosten moeten worden gemaakt. Uiteindelijk leidt de variant 'rest op afstand' tot een geringe verlaging van de jaarlijkse kosten en de variant met een vierde rolemmer tot een geringe verhoging. Dit komt vooral door de lagere inzamelkosten en de grotere opbrengst bij 'rest op afstand' dan bij de variant met vier rolemmers. Opgemerkt moet worden dat deze berekeningen zijn gebaseerd op een aantal aannames en inschattingen. Het effect van de maatregelen op het scheidingsgedrag van de inwoners is een inschatting (onder andere op basis van de ervaringen met de proef in de Operawijk), de hiermee vermeden verbrandingskosten en hogere opbrengsten dus ook. Bovendien is uitgegaan van de huidige verbrandingskosten en vergoedingen uit het verpakkingsbesluit.

- De voorgestelde maatregelen vragen in eerste instantie om hogere investeringen, de inzamelkosten gaan blijvend omhoog
- De genomen maatregelen leiden op den duur tot gelijkblijvende of lagere kosten door vermeden verbrandingskosten en hogere opbrengsten

HOOFDSTUK 8

JAARLIJKSE RAPPORTAGE EN EVALUATIE

BENCHMARK

Elk jaar neemt Alkmaar deel aan de Benchmark Huishoudelijk Afval (uitgevoerd door de Koninklijke vereniging voor afval- en reinigingsmanagent (NVRD), Rijkswaterstaat en CyclusManagement).

De gemeenten die aan de benchmark meedoen worden zoveel mogelijk vergeleken op basis van dezelfde omstandigheden. Omdat het aandeel hoogbouw in het gebied zeer prestatiebepalend blijkt te zijn, en hierop nauwelijks kan worden gestuurd, zijn de gemeenten gegroepeerd naar het percentage hoogbouw.

JAARLIJKSE VOORGANGSRAPPORTAGE EN EVALUATIE

De raad zal aan het begin van ieder kalenderjaar een voortgangsrapportage ontvangen. Hierin zal worden ingegaan op de stand van zaken van de uitgevoerde maatregelen en de ontwikkeling van het afvalscheidingspercentage. Ook eventuele knelpunten zullen hier aan de orde komen. In 2020 wordt dit beleidsplan geëvalueerd.

- Jaarlijkse deelname aan de landelijke benchmark Huishoudelijk Afval
- Jaarlijkse voortgangsrapportage voor de raad
- Evaluatie van dit afvalbeleidsplan in 2020

BIJLAGE

BIJLAGE

BIJLAGE 1: FINANCIËLE EFFECTEN

In deze bijlage is een financiële doorrekening gemaakt van de twee belangrijkste voorgestelde maatregelen: milieustraten bij hoogbouw en omgekeerd inzamelen bij laagbouw. Voor deze laatste zijn 2 varianten doorgerekend: omgekeerd inzamelen met “rest op afstand” en omgekeerd inzamelen met een vierde minicontainer. Er is nog geen rekening gehouden toekomstige mogelijkheden als gevolg van technologische ontwikkelingen, bijvoorbeeld op het gebied van nascheiding.

Begin 2016 wordt omgekeerd inzamelen ingevoerd in de Schermer. Ook in Graft-De Rijp wordt omgekeerd inzamelen in 2016 ingevoerd. In onderstaande berekening is deze wijziging meegenomen waarbij er wordt uitgegaan van ‘rest op afstand’ in de dorpskernen (ca 2000 huishoudens) en een vierde rolemmer voor het buitengebied (circa 600 huishoudens).

Voor communicatie, informatie en voorlichting is in het eerste jaar €100.000, het tweede jaar €75.000 de jaren erna tijdens de uitrol van omgekeerd inzamelen €50.000 en daarna €30.000 per jaar uit getrokken.

In onderstaande berekeningen zijn de uit te voeren maatregelen, zoals het plaatsten van containers berekend op basis van het aantal huishoudens. De vermeden verbrandingskosten en hogere opbrengsten zijn berekend op basis van de hoeveelheid herbruikbare grondstoffen die per inwoner per jaar extra gescheiden worden ingezameld.

MILIEUSTRATEN BIJ HOOGBOUW

INVESTERINGEN

Uitgangspunt is dat er nabij alle hoogbouw ondergrondse containers voor papier, PMD en glas aanwezig zijn. Eind 2015 is gestart met de plaatsing van de eerste containers op zo’n 30 locaties. Om nabij alle hoogbouwwoningen een papier, glas en PMD container te hebben moeten er op zo’n 40 locaties nog 2 á 3 containers worden (bij)geplaatst. Dit komt neer op ongeveer 100 containers. De kosten (inclusief plaatsing) bedragen ongeveer €8600 per container = totaal €860.000,-

INZAMELKOSTEN

Bij de berekening van de inzamelkosten van deze maatregel is uitgegaan van een lediging van de containers van 1 keer per week.

VERMEDEN VERBRANDINGSKOSTEN

Uit sorteeranalyses blijkt dat bij hoogbouw nog ca 40 kg papier per inwoner per jaar in het restafval zit. Ook van kunststof verpakkingen, drankpakken en blik zit er bij hoogbouw in totaal nog 40 kg in het restafval. Gemiddeld gooit een hoogbouwbewoner nog zo'n 15 kilo glas bij het restafval. Bij de berekening van de vermeden verbrandingskosten is er van uit gegaan dat de hoeveelheden papier en PMD allebei kunnen worden teruggebracht naar 25 kg per persoon en dat er 5 kg minder glas in het restafval terecht komt. De berekening in onderstaande tabel is gemaakt uitgaande van 24.500 bewoners van hoogbouwoningen:

fractie	Huidig (kg pp pj)	Nieuw (kg pp pj)	reductie	Totaal (ton pj)	Vermeden verbrandingskosten
Papier	40	25	15	368	€ 39.214
PMD	40	25	15	368	€ 39.214
Glas	15	10	5	123	€ 13.107
totaal				859	€ 91.535

EXTRA OPBRENGST

In onderstaande tabel is de extra opbrengst berekend per fractie op basis van de tarieven voor 2015

fractie	Reductie (ton/jaar)	Extra opbrengst
Papier	368	€ 28.849
PMD	368	€ 127.052
Glas	123	€ 6.472
Totaal		€ 162.374

OMGEKEERD INZAMELEN MET "REST OP AFSTAND"

Deze wijze van inzamelen is als proef ingevoerd in de zogenaamde Operawijk in de Daalmeer. In deze wijk werd het gft en restafval voorheen aan huis ingezameld. Oud papier en karton werden in dozen aan de weg gezet. Voor de proef is hier de grijze rolemmer voor het plastic verpakkingafval bestemd, de groene rolemmer bleef voor het gft bestemd en de bewoners kregen een extra blauwe rolemmer voor oud papier. Het restafval diende men weg te brengen naar ondergrondse containers in de wijk.

INVESTERINGEN

Op basis van ervaringen wordt gesteld dat er per honderd huishoudens één ondergrondse container (oc) moet worden geplaatst. Uitgaande van ca 28.000 laagbouwaansluitingen (26.000 in Alkmaar en 2000 in de dorpskernen van Graft-De Rijp) en 5 al geplaatste containers moeten er dus nog 275 oc's worden geplaatst. Uitgaande van ongeveer €9.400 per container (inclusief plaatsing en passensysteem) bedragen de kosten dus €2.585.000,-. Alle laagbouwoningen zijn in principe voorzien van een gft en een restafvalcontainer. Ongeveer 60% van de huishoudens in de oude gemeente Alkmaar bezit een papiercontainer dus er moeten nog ongeveer 10.400 papier containers worden bijgeplaatst. In de voormalige gemeente Graft-De Rijp moeten alle huishoudens (circa 2600) voorzien worden van een papiercontainer. Daarnaast zal in het buitengebied (circa 600 huishoudens) met 4 containers gewerkt gaan worden. In totaal moeten dus $10.400 + 2600 + 600 = 13.600$ rolcontainers worden bijgeplaatst. Dit vergt een investering van circa € 620.000.

INZAMELKOSTEN

De extra kosten die gemaakt moeten worden in deze variant bestaan uit het 2 keer per week ledigen van de ondergrondse containers, het groter wordende aantal papiercontainers dat moet worden geleegd en de driewekelijkse kosten voor het ledigen van de PMD-containers. Daartegenover staat dat de ca 28.000 rolcontainers voor restafval niet meer 1x per 2 weken hoeft te worden geleegd.

VERMEDEN VERBRANDINGSKOSTEN

Uit de proef in de Operawijk blijkt dat de hoeveelheid restafval gedurende de proef is afgenomen met 16%. Omgerekend wordt er per persoon 8 kg plastic en 13 kg papier per jaar meer gescheiden ingezameld dan vóór de proef. Omdat er bij 60% van de huishoudens al een papiercontainer aanwezig is, is het effect dus maar aan 40% van de inwoners van laagbouw (40% van $62.500 = 25.000$ inwoners) toe rekenen plus alle inwoners van voormalig Graft-De Rijp (ca 6.500). Omdat er bij omgekeerd inzamelen niets veranderd aan de inzameling van glas wordt hier geen vermindering voor verwacht.

Uitgaande van bovenstaande cijfers kan de volgende tabel worden gemaakt:

fractie	Huidig (kg pp pj)	Nieuw (kg pp pj)	reductie	Totaal (ton pj)	Vermeden verbrandingskosten
Papier	17	4	13	410	€ 43.690
PMD	31	23	8	552	€ 58.821
totaal				962	€ 102.511

EXTRA OPBRENGST

In onderstaande tabel is de extra opbrengst berekend per fractie op basis van de tarieven voor 2015

fractie	Reductie (ton/jaar)	Extra opbrengst
Papier	410	€ 32.142
PMD	552	€ 190.578
Totaal	962	€ 222.720

OMGEKEERD INZAMELEN MET EEN VIERDE MINICONTAINER

Een alternatief voor het omgekeerd inzamelen met een ondergrondse container op afstand voor het restafval, is het omgekeerd inzamelen met een vierde rolemmer. Dit betekent dat de huishoudens de huidige container voor restafval, gft (en eventueel papier) behouden en dat er een container voor PMD (en eventueel papier) wordt bijgeplaatst.

INVESTERINGEN

Bij dit alternatief hoeven er geen ondergrondse restafvalcontainers te worden geplaatst. Wel moeten 13.000 minicontainers voor papier en 28.600 minicontainers voor PMD worden uitgegeven. Dit vraagt om een investering van ca €1.900.00

VERMEDEN VERBRANDINGSKOSTEN

Verwacht mag worden dat dit alternatief wat minder scoort op het gebied van afvalscheiding dan met de restafvalcontainers op afstand. In onderstaande tabel wordt dan ook uitgegaan van een wat lagere reductie.

fractie	Huidig (kg pp pj)	Nieuw (kg pp pj)	reductie	Totaal (ton pj)	Vermeden verbrandingskosten
Papier	17	7	10	315	€ 33.566
PMD	31	25	6	379	€ 40.386
totaal				694	€ 73.953

EXTRA OPBRENGST

In onderstaande tabel is de extra opbrengst berekend per fractie op basis van de tarieven voor 2015

fractie	Reductie (ton/jaar)	Extra opbrengst
Papier	315	€ 24.694
PMD	379	€ 130.850
Totaal	694	€ 155.544

TOTALE JAARLIJKSE INVESTERINGEN

Hieronder is zijn de totale benodigde investeringen per onderdeel samengevat. Voorgesteld wordt om de maatregelen verspreid over 4 jaar (2016 t/m2019) uit te voeren. De bedragen zijn daarom gedeeld door 4 om de jaarlijks benodigde investeringsgelden te berekenen.

OMGEKEERD INZAMELEN MET REST OP AFSTAND:

€618.808 voor aanschaf rolcontainers
 €2.587.063 voor aanschaf ondergrondse restafvalcontainers
 Totaal: €3.205.871 (4 x €802.467 bij uitvoering in 4 jaar)
 Totale afschrijving na 4 jaar: €184.974 per jaar

OMGEKEERD INZAMELEN MET 4 ROLCONTAINERS

€1.884.968 voor aanschaf rolcontainers
 (=4x €471.242 bij uitvoering in 4 jaar)
 Totale afschrijving na 4 jaar: € 94.248 jaar

MILIEUSTRATEN BIJ HOOGBOUW:

€860.000 voor aanschaf ondergrondse containers:

(= 4x €215.000 bij uitvoering in 4 jaar)

Totale afschrijving: €44.720 per jaar

RESULTATEN

In onderstaande tabellen zijn de kosten, vermeden kosten en opbrengsten bij elkaar opgeteld. Omdat wordt voorgesteld om de maatregelen in de komende 4 jaar uit te voeren zijn de totalen gedeeld door 4 en is voor het eerste jaar met 25% gerekend, voor het 2e jaar met 50%, het 3e met 75% en het 4e jaar met 100%.

De eerste tabel geeft de bedragen weer voor de combinatie ondergrondse containers (milieustraten) bij hoogbouw en in de laagbouwwijken omgekeerd inzamelen met 'rest op afstand'. De tweede tabel geeft de resultaten voor de ondergrondse containers bij de hoogbouw en 4 rolcontainers bij de laagbouw.

Ondergrondse containers bij hoogbouw en omgekeerd inzamelen met rest op afstand laagbouw					
Totale investering: €4.065.871 (= 1.016.468 per jaar bij uitvoering in 4 jaar)					
Jaar	2016	2017	2018	2019	2020
Opbrengst	-144.785	-289.570	-434.355	-579.140	-579.140
Inzamelkosten	43.742	87.484	131.226	174.968	174.968
kapitaallasten	0	80.058	147.155	244.535	300.636
Communicatie	100.000	75.000	50.000	50.000	30.000
Projectondersteuning	75.000	75.000	75.000	75.000	0
Totaal	73.975	27.972	-30.934	-34.637	-73.536

Ondergrondse containers bij hoogbouw en 4 rolcontainers bij de laagbouw					
Totale investering: €2.744.968 (= 686.242 per jaar bij uitvoering in 4 jaar)					
Jaar	2016	2017	2018	2019	2020
Opbrengst	-120.851	-241.702	-362.553	-483.404	-483.404
Inzamelkosten	79.114	158.228	237.342	316.456	316.456
Kapitaallasten	0	50.126	91.561	140.089	187.818
Communicatie	100.000	75.000	50.000	50.000	30.000
Projectondersteuning	75.000	75.000	75.000	75.000	0
Totaal	133.263	116.652	91.350	98.141	50.870

(opbrengst = totaal aan vermeden verbrandingskosten + opbrengsten van grondstoffen; inzamelkosten = jaarlijkse extra kosten voor inzameling – eventueel vermeden inzamelkosten; kapitaallasten = Afschrijvingslasten + rente)

